

การศึกษากลวิธีการแปลบทกลอนขนาดสั้นจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย

กรณีศึกษา การแปลบทกลอนขนาดสั้น 100 บท ของเจิ้งซิน

A STUDY OF STRATEGIES FOR TRANSLATING SHORT POEMS FROM CHINESE TO THAI: A CASE STUDY OF TRANSLATING 100 SHORT POEMS BY ZENG XIN

ภูเทพ ประภากร*

*Puthep Prapagorn**

สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Chinese Major, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University.

**Corresponding author, e-mail: puthep.p@lawasri.tru.ac.th*

Received: 28 August 2023; **Revised:** 15 February 2024; **Accepted:** 15 March 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการแปลบทกลอนขนาดสั้นของเจิ้งซิน (นายเกรียงไกร เศรษฐวงศ์) จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย ซึ่งแปลโดย นายนิรันดร์ นาคสุริยันต์ งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ และเป็นงานวิจัยเอกสาร โดยมีแหล่งข้อมูลสำคัญ คือ หนังสือ เรื่อง *บทกลอนขนาดสั้น 100 บท* 《曾心小诗一百首》 นำแนวคิด ทฤษฎีการแปลร้อยกรองจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย คือ งานแปลการประพันธ์บทกลอนขนาดสั้นความยาวไม่เกิน 6 บรรทัด ของเจิ้งซิน ซึ่งแปลโดย นิรันดร์ นาคสุริยันต์ โดยแปลเป็นกลอนสุภาพ ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีที่ใช้มากที่สุด คือ การเพิ่มคำหรือข้อความ โดยมีมากถึง 81 บทกลอน อันดับรองลงไป คือ กลวิธีปรับลำดับคำหรือข้อความ จำนวน 24 บทกลอน อันดับถัดมา คือ การลดคำหรือข้อความ จำนวน 12 บทกลอน และการแปลตรง จำนวน 7 บท นอกจากนี้ยังพบว่า มีการใช้กลวิธีอื่น ๆ ได้แก่ การหลีกคำหรือการซ้ำข้อความเดิม จำนวน 5 บทกลอน ทั้งนี้ในจำนวน 100 บทกลอน ต้นฉบับนั้น มีบทกลอนที่แปลเป็นภาษาไทย จำนวน 28 บทกลอน ที่ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลมากกว่า 1 กลวิธี โดยผสมวิธีการแปลตรงกับการแปลรูปแบบอื่น เพื่อให้งานแปลรักษาความหมายของบทกลอนต้นฉบับและอารมณ์สในการอ่านบทแปลให้อยู่หมัดมากที่สุดว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการแปลเหล่านั้น ประกอบด้วย 1. ปัจจัยจากงานบทกลอนขนาดสั้นต้นฉบับ 2. ปัจจัยจากผู้แปล และ 3. ปัจจัยจากฉันทลักษณ์ของบทกลอนและการตีพิมพ์เผยแพร่

คำสำคัญ: การแปลจีน-ไทย; เจิ้งซิน; บทกลอนขนาดสั้น; กลวิธีการแปล

Abstract

The objective of this research article is to study the techniques used in translating short poems by Zeng Xin (Mr. Kiangkrai Sattrawong) from Chinese into Thai. The translation was conducted by Mr. Niranon Nakhasuriyan. This research is a qualitative study and a document analysis research. The main source of

data is the book containing 100 short poems titled 'Zeng Xin Xiao Shi Yi Bai Shou.' The researcher adopted a translation theory based on the concept of centuple filtering, as well as related research as a framework. The sample group in this study consisted of translated short poems not exceeding 6 lines by Zeng Xin, translated into polite verse by Niranon Nakhasuriyan. The research findings reveal that the most frequently employed technique involves adding words or phrases, totaling 81 instances. The second most common technique is reordering words or phrases, with 24 instances. Following that is the technique of reducing words or phrases, with 12 instances, and direct translation with 7 instances. Additionally, other techniques were also identified, including word variations or repetition, amounting to 5 instances. Among the original 100 poems, there are 28 translated poems in Thai utilized more than one translation technique. The researcher also found that a combination of direct translation and other translation methods was employed to preserve the meaning of the original poems and maintain the aesthetic appeal in the translated versions. The researcher discovered that the factors influencing the selection of these translation techniques include: 1. Factors from the original short poems, 2. Factors from the translator, and 3. Factors related to the characteristics of the poems and the publishing process.

Keywords: Chinese-Thai Translation; Zeng Xin; Short Poems; Translation Strategy

บทนำ

ผลงานการประพันธ์ของเจิ้งซิน (曾心) เปรียบเสมือนเพชรเม็ดงามแห่งวงการวรรณกรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนและชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยที่โดดเด่น ได้รับการยอมรับและยกย่อง เจิ้งซิน (ตุลาคม พ.ศ. 2481 - ปัจจุบัน) บรรพบุรุษเป็นชาวผู้หิงในมณฑลกว่างตง สำเร็จการศึกษาสาขาศิลปศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยเซี่ยเหมินในปี พ.ศ. 2510 ต่อมาได้เข้าทำงานด้านการแพทย์และการศึกษาในคณะแพทย์แผนจีนกว่างโจวในขณะนั้น ปัจจุบันเป็นมหาวิทยาลัยการแพทย์แผนจีนและยาแห่งเมืองกว่างโจว เจิ้งซินยังเป็นแกนนำในการจัดตั้งชมรม “โรงโม่บทกวี (小诗磨坊) เจิ้งซิน มีชื่อภาษาไทยว่า เกียงไกร เศรษฐวงศ์ เกิดที่กรุงเทพมหานคร และดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยประเทศจีน มีผลงานการประพันธ์ที่มีชื่อเสียง อาทิ เรื่อง ลูกชายของธรรมชาติ 《大自然的儿子》 หัวใจโหยหาเสียงระฆังใบนั้น 《心追那钟声》 รวมเล่มนวนิยาย เรื่อง ดวงตาสีฟ้า 《蓝眼睛》 เสียงเพลงที่เลือนหาย 《消失的曲声》 บทกวีขนาดสั้น 300 บท ของเจิ้งซิน 《曾心小诗三百首》 ซึ่งจะเห็นได้ว่างานประพันธ์ของเจิ้งซินมีทั้งงานประพันธ์ประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง อีกทั้งเจิ้งซินยังเคยได้รับรางวัลวรรณกรรมภาษาจีนของอาเซียน ครั้งที่ 8 รางวัลบทความดีเด่นต้อนรับกีฬาโอลิมปิกโดยชาวจีนทั่วโลก รวมถึงผลงานการประพันธ์ยังได้รับคัดเลือกให้บรรจุในแบบเรียนภาษาจีนในประเทศจีนอีกด้วย

ชิดหทัย ปุยะติ [1] กล่าวไว้ในบทความเรื่องพัฒนาการและลักษณะเด่นของวรรณกรรมจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยว่าหากแบ่งพัฒนาการของวรรณกรรมจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยในแต่ละยุคแล้วนั้น งานของเจิ้งซินจัดอยู่ในยุคที่ 5 “ยุคทองแห่งวรรณกรรมจีนโพ้นทะเล” อยู่ในช่วงกลางทศวรรษที่ 80-ปัจจุบัน อันเป็นผลจากรัฐบาลจีนในช่วงเวลานั้นได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศไทยอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 1975 ทำให้วงการวรรณกรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนและชาวจีนโพ้นทะเลพลิกฟื้นความนิยมและเริ่มมีผู้เขียนที่มีชื่อเสียงเพิ่มมากขึ้น [1] ดังนั้นเมื่อนำไปผนวกกับความสามารถด้านการประพันธ์ของเจิ้งซินแล้ว จึงส่งผลให้งานประพันธ์ได้รับความนิยมมาอย่างยาวนานในสังคมไทย

บทกลอนขนาดสั้น 100 บท 《曾心小诗一百首》 เป็นหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้นในปี ค.ศ. 2013 พิมพ์โดยสำนักพิมพ์สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยประเทศจีน ซึ่งได้คัดเลือกบทกลอนขนาดสั้นของเจิงซินที่มีความยาวไม่เกิน 6 บรรทัด คัดเลือกโดยหนิงจินหัว (倪金华) อาจารย์ภาควิชาภาษาจีนจากมหาวิทยาลัยหัวเจียว โดยได้เขียนคำนำสำหรับผู้คัดเลือกบทกลอนที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการศึกษาบทกลอนของเจิงซินไว้ว่า

“บทกลอนขนาดสั้นของเจิงซินนั้น เรามักเห็นภาพของกวีที่ดูดซับความเป็นชนชาติจีนเอาไว้ ทั้งยังมีบุคลิกที่หลอมรวมกับธรรมชาติเป็นกวีที่ห่วงใยต่อโลกใบนี้ยามอาศัยอยู่ที่ประเทศไทย อันเป็น “ดินแดนแห่งรอยยิ้ม” ก็ไม่เคยลืมเลือนความเป็นมาของบรรพบุรุษ...รูปแบบที่พิเศษที่สุดของบทกวีขนาดสั้นของเจิงซิน ก็คือถ้อยคำที่เต็มไปด้วยความหมาย มีแนวคิดและหลักปรัชญาลึกซึ้ง บนรากฐานของภาษาที่เรียบง่าย ท่านสืบทอดประเพณีนิยมในการรจนาบทกวีที่ไพเราะของชนชาติจีน มักมีสิ่งต่าง ๆ รอบกายมาใช้สื่อความหมายกลั่นกรองจนเกิดปัญญา”

[2] (หน้า 7-8)

สำหรับบทแปลบทกลอนขนาดสั้นของเจิงซินในหนังสือเล่มนี้แปลโดย นายนิรันดร์ นาคสุริยันต์ (陈伟林) ผู้เชี่ยวชาญด้านจีนศึกษาที่มีผลงานการเขียนทั้งภาษาจีนกลาง ภาษาจีนแต้จิ๋ว เช่น ผลงานเรื่อง “ลูกหลานคนแต้จิ๋ว” “เรื่องเล่าชาวแต้จิ๋ว” และ “นั่งรถไฟไปลาซา” รูปแบบการแปลที่ใช้เป็นกลอนแปดหรือกลอนสี่สุภาพ โดยในหนังสือบทกลอนขนาดสั้น 100 บท นี้ใช้คำว่า “格伦摆诗体” หมายถึง กลอนแปด จึงนับว่าหนังสือเล่มนี้ได้นำพาผู้เชี่ยวชาญแห่งโลกรวรรณกรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนมาหลอมรวมกัน โดยเจิงซินประพันธ์บทกวีภาษาจีนที่ลึกซึ้ง ทรงคุณค่า และยิ่งได้ผู้แปลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญภาษาจีนและภาษาไทยที่สามารถถ่ายทอดความหมายอันลึกซึ้งเหล่านั้นถ่ายทอดออกมาเป็นกลอนสี่สุภาพที่ไพเราะยิ่งสุส่ายตาผู้อ่าน งานประพันธ์ทั้ง 2 ภาษาจึงยิ่งทวีความสำคัญในการศึกษาวิจัย โดยเฉพาะในด้านการแปลกลวิธี ผู้วิจัยจึงเห็นถึง**ปัญหาสำคัญของการวิจัยนี้คือกลวิธีการแปลบทกลอนหรืองานประพันธ์ประเภทร้อยกรองที่ใช้ในหนังสือเล่มนี้ใช้กลวิธีใด**

นอกจากนี้ เมื่อผู้วิจัยสืบค้นงานวิจัยหรือการศึกษาที่เกี่ยวกับผลงานการประพันธ์ของเจิงซินทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศจีนแล้วพบว่า ในปัจจุบันงานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งศึกษากลวิธีการประพันธ์ รูปแบบและความหมาย รวมถึงตัวละครสำคัญที่ปรากฏผ่านผลงานต่าง ๆ ทั้งงานร้อยแก้วและร้อยกรองของเจิงซินเท่านั้น ยังไม่พบการศึกษากลวิธีการแปลของผู้เชี่ยวชาญในประเทศไทยที่นำผลงานการประพันธ์ของเจิงซินมาแปลเป็นภาษาไทย อีกทั้งงานแปลประเภทร้อยกรองภาษาจีนเป็นภาษาไทยในปัจจุบันนี้ยังพบว่า มีผู้เชี่ยวชาญที่สามารถสร้างผลงานแปลสุส่ายตาผู้อ่านยังมีน้อยมาก ในฐานข้อมูล ThaiJo Thailist และฐานข้อมูล CNKI ของประเทศจีนนั้นงานวิจัยด้านการแปลส่วนใหญ่มุ่งศึกษาการแปลชื่อเฉพาะ ทั้งชื่อสถานที่ ชื่อภาพยนตร์ ชื่อบุคคลและชื่อเมือง งานแปลวรรณกรรมประเภทนิยาย การแปลบทพากย์ ยังขาดการศึกษากลวิธีการแปลงานร้อยกรอง เนื่องจากการแปลร้อยกรองภาษาจีนเป็นภาษาไทยเป็นทั้งศาสตร์ทั้งศิลป์และต้องอาศัยความสามารถที่ต้องสั่งสมมาเป็นเวลานาน ผู้แปลที่ดีจึงจำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์ที่มากเพียงพอต่อการนำไปแปล มิใช่เพียงความรู้ที่ตนศึกษาเท่านั้น ด้วยสภาพปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงศึกษากลวิธีการแปลร้อยกรองที่เป็นบทกลอนขนาดสั้นของเจิงซินจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย ซึ่งแปลโดยนายนิรันดร์ นาคสุริยันต์

ประโยชน์และคุณค่าของงานวิจัยนี้ที่จะได้รับคือช่วยลดช่องว่างทางการศึกษาในวงวิชาการการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทยในด้านการแปลงานร้อยกรองขนาดสั้นให้เป็นกลอนสี่สุภาพในภาษาไทย และช่วยให้ผู้สนใจงานแปลวรรณกรรมที่มักจะมีร้อยกรองแทรกอยู่ สามารถนำกลวิธีการแปลไปประยุกต์ใช้ในงานแปลของตนได้ อีกทั้งยังช่วยพิสูจน์หรือสร้างแนวคิด ทฤษฎีด้านการแปลร้อยกรองภาษาจีนเป็นภาษาไทยให้เห็นถึงแนวทางการนำไปใช้จริงในงานแปลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิด และทฤษฎีการแปลที่เกี่ยวข้อง

สัญญาวิ สายบัว [3] ผู้เชี่ยวชาญด้านการแปลในประเทศไทยกล่าวว่าการแปลเกี่ยวข้องสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการถ่ายทอดความหมาย ภาษา และการสื่อสาร การแปลเกี่ยวข้องกับการสื่อสารใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ การแปลจึงเป็นเรื่องของการถ่ายทอดความหมายของบทต้นฉบับลงสู่บทที่เป็นฉบับแปล ความหมายจึงเป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับผู้แปลที่จะต้องเก็บให้ได้ และเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดคุณภาพงานแปล [3] (หน้า 1-3)

กนกพร นุ่มทอง และศิริวรรณ ลิขิตเจริญธรรม [4] นำเสนอหลักและข้อควรระวังในการแปลจีน-ไทย ไทย-จีน ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ในเรื่องการแปลสำนวน สุภาษิต คำพังเพยเป็นภาษาธรรมดาหรือใช้สำนวนโวหารที่มีอยู่ในภาษาปลายทาง โดยต้องระวังเรื่องความแตกต่างของความหมายและน้ำเสียง และการรู้จัก ตัด เติม และปรับข้อความให้เหมาะสมกับวิธีการแสดงออกในภาษาปลายทาง โดยเสนอหลักการแปลเกี่ยวกับการเลือกใช้สำนวนโวหารหากเป็นไปได้ผู้แปลควรรักษาสำนวนหรือโวหารภาพพจน์ไว้ เพราะเป็นการดีที่สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมให้ผู้อื่นได้รับรู้ แต่หากไม่สามารถรักษาสำนวนหรือโวหารภาพพจน์ไว้ได้ ให้รักษาความหมายโดยปรับสำนวนที่มุ่งเน้นความเข้าใจของผู้รับสารเป็นหลัก นอกจากนี้ผู้แปลที่ควรต้องรู้จักตัดข้อความที่มีอยู่ในต้นฉบับที่ไม่จำเป็นออก เพื่อให้งานแปลกระชับขึ้น หรืองานที่แปลออกมาได้รวมความหมายไว้แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องปรากฏข้อความต้นฉบับบางข้อความ [4] (หน้า 136-137)

ศรัทธา เพชรเชิดชู [5] ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการแปล ทฤษฎีและกลวิธีการแปลงานประเภทร้อยกรองไว้ในตำราการแปลจีนไทยเบื้องต้นว่าการแปลไม่ใช้การถ่ายทอดภาษาเท่านั้น แต่เป็นการนำความหมายจากงานต้นฉบับออกมาให้ครบถ้วน แล้วจึงนำไปถ่ายทอดเป็นภาษาที่ต้องการให้เที่ยงตรงและสื่อความหมายทั้งความหมายตรงและความหมายแฝงได้สมบูรณ์ตรงตามวัตถุประสงค์เดิมของงานต้นฉบับมากที่สุด [5] (หน้า 2)

กลวิธีการแปลที่นิยมใช้ประกอบด้วยการเพิ่มและลดคำหรือข้อความ เนื่องจากลักษณะเฉพาะทางภาษา และวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การแปลมีความซับซ้อน ซึ่งผู้แปลต้องยึดถือการสื่อความเดิมในภาษาต้นฉบับเป็นสำคัญ สำหรับการเพิ่มคำหรือข้อความเข้าไปในงานแปลนิยมใช้ในกรณีที่ภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปล ตลอดจนความแตกต่างทางวัฒนธรรมไม่อาจเทียบเคียงกันได้ทั้งหมด ส่วนการลดคำหรือข้อความจะใช้ในกรณีที่ภาษาและวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับและภาษาแปลแตกต่างกัน การแปลภาษาต้นฉบับเป็นภาษาแปลอย่างตรงไปตรงมา ส่งผลให้ภาษาเย็นเยื่อ ไม่เป็นธรรมชาติ ขาดอรรถรสในการอ่าน ผู้แปลสามารถตัดทอนคำหรือข้อความที่ไม่จำเป็นออกได้ [5] (หน้า 68-69)

การแปลวรรณกรรมร้อยกรองถือว่าเป็นทั้งงานศาสตร์และงานศิลป์ที่ผู้แปลต้องสื่อความหมายของภาษาต้นฉบับและถ่ายทอดให้ผู้รับสารฉบับแปลรู้สึกว่าร่ายกรองที่งดงามเหมือนที่ผู้รับสารต้นฉบับได้รับให้ได้ ผู้แปลจำเป็นต้องแปลให้ได้อารมณ์ ความรู้สึกและรักษาดนพยางค์ เพื่อให้มีให้เสียดสพทกวี แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าต้องถ่ายทอดสัมผัสในภาษาต้นฉบับออกมา แต่ต้องให้ภาษาฉบับแปลมีความงดงาม เพราะสัมผัสการเล่นคำเป็นเรื่องความงดงามเชิงวรรณศิลป์ของแต่ละภาษา [5] (หน้า 85)

สำหรับในประเทศจีนพบว่า Fan Yuanyang [6] ได้ให้ความหมายของการแปลไว้ว่าเป็นการถ่ายทอดความหมายที่สมบูรณ์ ถูกต้อง ครบถ้วนและชัดเจนจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง เป็นการนำเนื้อหาจากภาษาหนึ่งถ่ายทอดออกมาโดยใช้อีกภาษาหนึ่งกล่าวถึงความหมายเดิมที่ต้องการแสดงออกมา ดังนั้น การแปลจึงเป็นกระบวนการสำคัญในการติดต่อสื่อสารของมนุษย์ Fan Yuanyang ยังกล่าวเพิ่มเติมว่ามาตรฐานการแปลได้มีนักวิชาการหรือนักแปลในอดีตได้กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานไว้แตกต่างกันไป อาทิ Yan Fu (严复) นักแปลที่มีชื่อเสียงของจีนกำหนดไว้ว่ามาตรฐานการแปลที่ดีประกอบด้วยความน่าเชื่อถือ (信) ตรงตามความหมายเดิม (达) และความไพเราะใช้ภาษาที่งดงาม (雅) [6] (p. 2)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ทั้งในและต่างประเทศสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1. งานวิจัยที่ศึกษาผลงานการประพันธ์ของเจิ้งซิน และ 2. งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการแปลบทกลอนหรือกวีนิพนธ์จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย ทั้งนี้ยังไม่ปรากฏงานวิจัยที่มุ่งศึกษาการแปลบทกลอนขนาดสั้นของเจิ้งซินเป็นภาษาไทยจากทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งรายละเอียดของงานวิจัยทั้ง 2 กลุ่มมีดังนี้

1. งานวิจัยที่ศึกษาผลงานการประพันธ์ของเจิ้งซิน ซึ่งในประเทศไทยพบบทความวิจัยของรัชกฤษ วงษ์วิลาส [7] เรื่อง คนจีนโพ้นทะเลกับอัตลักษณ์ชายขอบในกวีนิพนธ์ขนาดสั้นของเจิ้งซิน โดยศึกษาจากบทกลอนขนาดสั้น 100 บท 《曾心小诗一百首》 เช่นเดียวกับงานวิจัยนี้ ผลการศึกษาพบว่า กวีนิพนธ์ได้ถ่ายทอดให้เห็นอัตลักษณ์ชายขอบของชาวจีนโพ้นทะเลในสังคมไทยหลายประเด็น เช่น ความโหยหารากเหง้า ความเป็นลูกผสม การถูกมองข้าม ความสำคัญ เป็นต้น อีกทั้งผลงานส่วนหนึ่งยังแสดงให้เห็นว่า กวีพยายามปลดปล่อยตนเองออกจากความเป็นคนชายขอบผ่านการแสดงคุณสมบัติร่วมของคนจีนโพ้นทะเลกับค่านิยมกระแสหลักของสังคมไทยในเรื่องความเชื่อทางพุทธศาสนา

ถัดมาวิทย์ยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตของนพินกานต์ แสงอนันต์ [8] เรื่อง การศึกษาวรรณกรรมเรื่องสั้นของเจิ้งซิน 《曾心微型小说研究》 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหัวข้อเรื่อง แนวคิดในการประพันธ์ รูปแบบและศิลปะที่โดดเด่นในงานประพันธ์ โดยศึกษาผลงานที่ตีพิมพ์จำนวน 11 เล่ม ผลการศึกษาพบว่าในภาพรวม งานประพันธ์เรื่องสั้นของเจิ้งซิน แสดงให้เห็นเอกลักษณ์ของนักเขียนชาวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งเป็นการสืบทอดวรรณคดีแบบดั้งเดิมและการหลอมรวมวัฒนธรรมกับพลีกศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นไทย และเมื่อกล่าวถึงนิยายเรื่องสั้นของเจิ้งซินแล้ว ยังพบการสะท้อนข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสังคมชาวจีนในประเทศไทย และการแสวงหาความสมบูรณ์ในรูปแบบและเนื้อหาของนิยาย งานประพันธ์ของเจิ้งซินมีการเลือกสรรภาพลักษณ์ ท่วงท่าและสีสันการดำเนินชีวิต

นอกจากนี้ยังพบวิทยานิพนธ์ในประเทศไทยที่มีการศึกษาผลงานของเจิ้งซิน ได้แก่วิทยานิพนธ์ของ Lu Yufu [9] เรื่อง การศึกษาจินตภาพทางบทกลอนของเจิ้งซิน โดยมุ่งวิเคราะห์แนวคิดในจินตภาพกวีของเจิ้งซินใน 2 ด้าน คือ ปรัชญาและวัฒนธรรมที่สอดแทรกอยู่ในบทกวีจากผลงาน 3 เล่ม ได้แก่ 1. หนังสือรวมวรรณกรรมตะวันออกเฉียงใต้ฉบับรวมบทกวีของเจิ้งซิน 2. บทคัดสรรวรรณกรรมของเจิ้งซิน 300 บท และ 3. กระถมน้อยฉบับรวมบทกวีย่อยของเจิ้งซิน ผลการศึกษาพบว่าจินตภาพกวีของเจิ้งซินในภาพรวมเป็นเอกภาพแห่งแนวคิดเชิงบรรยายกับแนวคิดจินตภาพ เป็นการหลอมรวมสภาพความเป็นจริงและความเป็นจริงแห่งศิลปะ อันเป็นสาระสำคัญในการสร้างสรรค์บทกวี โดย Lu Yufu เสนอความเห็นว่างทกลอนของเจิ้งซินมีการใช้ภาษาที่เรียบง่าย แต่สร้างจินตภาพที่มีความหมายแฝงได้อย่างลึกซึ้ง

ต่อมาพบวิทยานิพนธ์ของภัทรธิดา โลหะวิจิตรานนท์ [10] เรื่อง ศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเรื่องสั้นของซือหม่ากวงและเจิ้งซิน ผลการศึกษาพบว่า สิ่งที่แสดงออกมาให้เห็นจากงานเขียน แสดงให้เห็นถึงการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมของจีน-ไทย แม้ว่าแนวการใช้ภาษาของทั้งสองต่างมีจุดเด่นของตัวเอง แต่งานเขียนทั้งสองท่านล้วนเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะวัฒนธรรมจีนอย่างเห็นได้ชัดเจน สำหรับงานเขียนเจิ้งซินยังพบจุดเด่นในเรื่องการนำเสนอธรรมชาติและวัฒนธรรมที่พบเจอในประเทศไทยผ่านสายตาของผู้ประพันธ์

ผู้วิจัยยังพบว่ามีวิทยานิพนธ์ของสุราษ โศจิศิริกุล [11] เรื่อง ศึกษากวีนิพนธ์ขนาดเล็กของเจิ้งซิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานในกวีนิพนธ์ขนาดเล็กด้านปรัชญาชีวิต การเสียดสีสังคมและการสะท้อนวัฒนธรรม รวมถึงตีแผ่ด้านศิลปะการใช้ภาษาที่โดดเด่น ผลการศึกษาพบว่า กวีนิพนธ์ขนาดเล็กของเจิ้งซินมีการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมจีนกับพุทธศาสนาในสังคมไทย เห็นได้จากเนื้อหาในกวีนิพนธ์ที่สื่อความไม่เที่ยง อนิจจังหรือความไม่สมบูรณ์ในชีวิตของมนุษย์ รวมถึงการถ่ายทอดปรากฏการณ์ทางสังคม เพื่อนำมาเสียดสีสภาพสังคมบางช่วงเวลา ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการตั้งคำถามให้ผู้คนในสังคมตระหนักรู้ถึงความดี ความชั่ว ตลอดจนเผยแพร่วัฒนธรรมจีนจากประสบการณ์และจิตใจของผู้ประพันธ์

วิทยานิพนธ์ของศิริวรรณ เจริญธรรมรักษา [12] เรื่อง การศึกษาเรื่องสัจขนาดสั้นเชิงสันนิษฐานของเจิ้งซิน โดยศึกษาเรื่องสัจขนาดสั้นรวมเล่ม “หลานเหยียนจิง” ที่ได้รวบรวมนวนิยายทั้งหมด 40 เรื่องที่เจิ้งซินประพันธ์ตั้งแต่ปี 1993 ถึง 2005 เรื่องสัจขนาดสั้น ขอบเขตการศึกษามี 4 ด้านหลักคือด้านสังคมเศรษฐกิจ ครอบครัวและการศึกษา ภาษาจีน ผลการศึกษาพบว่างานประพันธ์มีกลิ่นอายของความเป็นชาวไทยเชื้อสายจีนอยู่ให้ความสำคัญกับคุณธรรม จริยธรรม และมีการจดบันทึกเรื่องต่าง ๆ ในสังคมไว้ในงานประพันธ์ด้วย นอกจากนี้ยังพบวิทยานิพนธ์ของวันวิสาข์ มังกรไพบูลย์ [13] เรื่องการศึกษาภาพลักษณ์ผู้สูงอายุในเรื่องสัจขนาดสั้นและร้อยแก้วของเจิ้งซิน

นอกจากนี้ยังพบวิทยานิพนธ์ของพิณทิพย์ จิงจำเริญกิจ [14] เรื่อง ภาพลักษณ์ของสตรีภายใต้ความหลากหลายและวัฒนธรรมที่กลมกลืนในบทประพันธ์ของเจิ้งซิน ซึ่งวิทยานิพนธ์ทั้ง 2 เรื่องนี้เสนอผลการศึกษาว่าเจิ้งซิน สามารถนำเสนอภาพลักษณ์ของคนทั้ง 2 แบบได้อย่างกลมกลืนภายใต้วัฒนธรรมของจีนและไทย โดยผู้สูงอายุ มีอุปนิสัยโดดเด่น มีชีวิตชีวาและมีเอกลักษณ์ แสดงออกถึงความมุ่งมั่น เปี่ยมไปด้วยความรัก มีเมตตาต่อคนรอบกาย ส่วนสตรีที่นำเสนอในงานประพันธ์จะมีทั้งสตรีที่เคร่งครัดจารีตประเพณี สตรีสมัยใหม่ และสตรีต่างเชื้อชาติ

สำหรับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ในประเทศจีนจากฐานข้อมูล CNKI ซึ่งเป็นฐานข้อมูลออนไลน์ที่รวบรวม บทความ วิทยานิพนธ์และงานเขียนต่าง ๆ ที่สำคัญของประเทศจีนพบว่ามีความที่เกี่ยวกับงานวิจัยนี้ ของ Long Bide [15] เรื่อง พินิจนวนิยายขนาดสั้นของเจิ้งซิน โดยมีการวิเคราะห์ความงดงามในการใช้ภาษา ในบทประพันธ์ของเจิ้งซิน และเสนอให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างงานประพันธ์กับความเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย ประกอบบทความของ Liu Jing และคณะ [16] เรื่อง อภิปรายภาพลักษณ์ความผสมผสานเป็นหนึ่งเดียวทางวัฒนธรรม และการสร้างสรรค์งานประพันธ์ของเจิ้งซิน โดยมีผลการศึกษาที่สำคัญคือในสภาวะแวดล้อมของสังคมไทย ผลงานการประพันธ์ของเจิ้งซินยังสะท้อนให้เห็นถึงความผสมผสานวัฒนธรรมจีนกับสังคมไทย ยังแฝงแนวคิดปรัชญาทางสายกลาง คุณธรรมและความเชื่อเกี่ยวกับพุทธศาสนาในสังคมไทยเข้าไปด้วย ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าหัวใจสำคัญของการสร้างสรรค์ผลงานคือผสมผสานความเมตตาธรรมและความรัก ทำให้เห็นความสัมพันธ์ของมนุษย์กับทุกสรรพสิ่งบนโลก นำเสนอผ่านงานประพันธ์ที่อ่อนโยนและเป็นกลาง บทความของ Qin Hong [17] เรื่อง วิเคราะห์การสร้างสรรค์ นวนิยายขนาดสั้นของเจิ้งซิน ผลการศึกษาพบว่า งานเขียนของเจิ้งซินมักสะท้อนและสัมพันธ์กับปรากฏการณ์ทางสังคม โดยใช้ภาษาที่แหลมคม มีการเปรียบเทียบกับสิ่งของหรือวัตถุที่มีความหมายแฝงได้อย่างลึกซึ้ง ทั้งยังมีเนื้อหาที่สะท้อนถึงความคิด จิตใจของมนุษย์ งานประพันธ์ของเจิ้งซินจึงเปรียบเสมือนงานศิลปะที่ล้ำค่า และบทความของ Ling Dingnian [18] เรื่อง วิเคราะห์กวีนิพนธ์บทกวีของเจิ้งซิน ผลการศึกษากล่าวว่าจุดเด่นของบทกวีของเจิ้งซินคือกะทัดรัด เข้าใจง่ายชัดเจน และความหมายลึกซึ้ง ทั้งยังแฝงปรัชญา คติแง่คิดที่หลากหลาย

2. งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการแปลบทกลอนหรือวรรณกรรมจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย พบว่า ในเว็บไซต์ ThaiJo ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการต่าง ๆ ในประเทศไทย และเว็บไซต์ Thailish ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ในประเทศไทยมีงานวิจัยที่ศึกษาการแปลบทกลอนขนาดสั้นหรือวรรณกรรมจีนที่มีลักษณะใกล้เคียง ได้แก่ งานวิจัยของมาลี วรลัดนากุล [19] เรื่อง การศึกษา กลวิธีการแปลวรรณกรรมนวนิยายกำลังภายในฉบับแปลภาษาไทยเรื่อง กระบี่ใจพิสุทธิ์จากต้นฉบับภาษาจีนเรื่อง เหลียนเฉิงเจวีย¹(连城诀) กล่าวว่าวรรณกรรมจีนมีเสน่ห์จากการนำบทกวีจีนเข้ามาแทรกเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อเรื่อง ทำให้ผู้อ่านได้รับอรรถรส ตื่นตากับความงามทางวรรณศิลป์ นวนิยายกำลังภายในจีนบทประพันธ์ของ ดร.กิมย้ง² ได้นำ

¹ผู้วิจัยเขียนชื่อนวนิยายตามการถ่ายทอดเสียงของคุณมาลี วรลัดนากุล

²กิมย้ง (金庸) เป็นนามปากกาของจาเหลียงยง (查良鏞, ค.ศ. 1924 - 2018) นักเขียนนวนิยายกำลังภายในที่มีชื่อเสียง โดยเริ่มเขียนนวนิยายตั้งแต่อายุ 31 ปี ผลงานที่ผู้อ่านชาวไทยชื่นชอบ เช่น มังกรหยก กระบี่ใจพิสุทธิ์ แปดเทพอสูรมังกรฟ้า กระบี่เย้ยยุทธจักร อู่เสี่ยวป้อ เป็นต้น

ร้อยกรองจีนเลียนแบบชื่อ³ จากวรรณคดีของวรรณกรรมจีนสมัยราชวงศ์ถังมาประยุกต์กับวรรณกรรมบทกวีให้พลังทางภาษาจากการแปลที่ถ่ายทอดออกมาแล้วไม่สามารถสร้างให้เกิดมโนภาพที่ชัดเจนหนักแน่นเท่ากับภาษาต้นฉบับ ดังนั้น น.นพรัตน์ผู้แปลนวนิยายนี้จึงต้องแปลถ่ายทอดโดยพยายามให้มีสัมผัสนอกและสัมผัสในตามแบบฉบับร้อยกรองเป็นการแปลผลงานวรรณกรรมไทย และจีนในรูปลักษณะร้อยกรองที่มากกว่าการแปลตามตัวอักษร [19] (หน้า 100-101)

จรัสศรี จิราภาส [20] เขียนบทความวิชาการเรื่อง *ยง อิงคเวทย์ บรมครูผู้บุกเบิกงานแปลกวีนิพนธ์จีนโบราณ ผลงานและอัตลักษณ์* เพื่ออภิปรายผลงานและรูปแบบการเผยแพร่งานแปลบทกวีนิพนธ์จีนโบราณของอาจารย์ยง อิงคเวทย์ (พ.ศ. 2449-2530) ซึ่งผู้วิจัยกล่าวว่างานแปลบทกวีนิพนธ์โดยเฉพาะบทกวีจีนโบราณเป็นงานที่จำต้องพิถีพิถันมากกว่างานแปลประเภทร้อยแก้วทั่วไป ผู้แปลนอกจากต้องยึดหลัก “3 ตรง” ประกอบด้วย 1. ชื่อสัตว์ต่อต้นฉบับ บรรลุหรือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของต้นฉบับ 2. เทียบตรง ภาษาที่แปลมีความแม่นยำถูกต้องตรงกับข้อความต้นฉบับ และ 3. ตรงใจ ตอบสนองจุดหมายและความปรารถนาของผู้อ่านเป็นพื้นฐานแล้วการแปลภาษาจีนหลักยังมีการเน้นการแปลภาษาร้อยแก้วทั่วไปคือ นอกจากต้องรักษา “อรรถ” ที่เป็นแก่นแท้ของเนื้อหา ยังต้องรังสรรค์ถ้อยคำอันก่อให้เกิด “รส” ทางวรรณคดี คือความไพเราะในการใช้ถ้อยคำให้เกิดความงดงามและซาบซึ้ง ประกอบกับรูปลักษณะของภาษายังมีความวิจิตรเทียบเสมอภาษาต้นฉบับได้มากเท่าใดงานแปลนั้นยิ่งถือได้ว่ามีความเหนือชั้นงานแปลทั้งปวง ซึ่งอัตลักษณ์งานแปลของอาจารย์ยง อิงคเวทย์ที่โดดเด่นคือการนำเสนองานแปลกวีงานวิชาการที่มีการอภิปรายความรู้ต่าง ๆ ให้แก่ผู้อ่าน เพื่อจูงใจให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหา มีการขยายความรู้ในเชิงอรรถ นิยมใช้ “ฉันทลักษณ์เทียบเสมอ” ในการแปล มีเทคนิคในการรังสรรค์คำแปล ผลงานของท่านจึงสะท้อนให้เห็นภูมิความรู้ อันลุ่มลึกทั้งภาษาไทยและภาษาจีน

ประเทืองพร วิรัชโกติ [21] เขียนบทความวิจัยเรื่อง *กลวิธีการแปลวรรณคดีจีนเรื่อง จินผิงเหมย์⁴ เป็นภาษาไทยโดยนิยมและสด กุระโรหิต* โดยศึกษา 3 ประเด็น ได้แก่ การแปลฉากสังวาส การแปลบทเพลงและกวีนิพนธ์และการแปลคำทางวัฒนธรรม สำหรับกลวิธีการแปลบทเพลงและกวีนิพนธ์ที่ปรากฏใน *ดอกเหมยในแจกันทอง* นั้น งานวิจัยนี้พบว่าผู้แปลทั้ง 2 ท่านเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาเป็นหลัก ร้อยกรองรูปแบบใดที่สามารถเลียนแบบฉันทลักษณ์จากตัวบทต้นฉบับได้ เช่น กลอนคู่จะเลียนแบบเอกลักษณ์ดังกล่าวจะเป็นภาษาไทย กล่าวคือเน้นความเข้าคู่ ความขนานกันของกลอนวรรคแรกและวรรคหลัง อย่างไรก็ตามในกรณีที่เป็นร้อยกรองลักษณะอื่น ผู้แปลเลือกที่จะถ่ายทอดเนื้อหาเป็นหลัก โดยเลือกถ่ายทอดร้อยกรองบางชนิดเป็นร้อยแก้ว และบางชนิดถ่ายทอดเป็นกลอนเปล่า ทั้งนี้ การแปลร้อยกรองจีนเป็นกลอนเปล่านั้น ผู้แปลจะไม่ให้ความสำคัญกับสัมผัสหรือเสียงวรรณยุกต์ แต่เลือกสร้างสุนทรียะให้แก่บทกวีด้วยการใช้ถ้อยคำที่แฝงสุนทรียะหรือก่อให้เกิดจินตภาพ ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้แปลไม่เลือกใช้กลวิธีการแปลร้อยกรองจีนเป็นร้อยกรองตามฉันทลักษณ์ไทยเลยแม้แต่น้อยทีเดียว ทั้งที่นิยมและสดมีความสามารถในการแต่งกลอนตามฉันทลักษณ์ไทยเป็นอย่างดี ซึ่งนั่นสนับสนุนข้อสันนิษฐานที่ว่าผู้แปลตั้งใจมุ่งเน้นการแปลร้อยกรองจีนในกู่เป็นจินผิงเหมย์โดยเน้นการถ่ายทอดเนื้อหามากกว่าความสมบูรณ์ด้านฉันทลักษณ์

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น สรุปได้ว่างานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกวีนิพนธ์ขนาดสั้นของเจิ้งซินเน้นการศึกษาค้นคว้าในประเด็นความงามทางภาษา การสร้างจินตภาพ บุคคลที่แฝงอยู่ในกวีนิพนธ์เป็นหลัก แนวคิดปรัชญารวมถึงการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมไทยและจีนที่แฝงความเชื่อตามหลักพุทธศาสนา ส่วนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการแปลบทกวีจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยพบว่างานแปลต้องรักษาความหมายเดิมของงานต้นฉบับและถ่ายทอดให้ผู้อ่านชาวไทยเกิดความเข้าใจในเนื้อหา พร้อมกับการรักษาอรรถรสทางวรรณศิลป์ในงานแปลด้วย ซึ่งทำให้เห็นว่า

³ชื่อ (ภาษาจีนกลางเขียนเป็น “詩”) เป็นรูปแบบการประพันธ์ร้อยกรองที่เก่าแก่ที่สุดรูปแบบหนึ่งของจีน สันนิษฐานว่าชื่อถือกำเนิดขึ้นตั้งแต่สมัยโจว (551 – 476 ปีก่อนคริสตกาล) ต่อมาในสมัยราชวงศ์ถัง (ค.ศ. 618 - 907) เป็นยุคที่ชื่อรุ่งเรืองมากที่สุด

⁴ผู้วิจัยเขียนชื่อนวนิยายตามการถ่ายทอดเสียงของคุณประเทืองพร วิรัชโกติ

บทกลอนขนาดสั้นของเจิ้งซินได้รับความนิยมในการศึกษาวิจัยมาอย่างยาวนานจวบจนปัจจุบัน ทั้งนี้ ยังขาดการศึกษาบางมิติ เช่น การแปลบทกลอนของเจิ้งซินที่มีผู้สนใจหรือนักแปลชาวไทยแปลไว้ เป็นต้น เพื่อให้เกิดคุณค่าในวงวิชาการยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาทวิวิธีการแปลบทกลอนขนาดสั้นของเจิ้งซิน (นายเกรียงไกร เศรษฐวงศ์) จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพและเป็นงานวิจัยเอกสาร โดยมีแหล่งข้อมูลสำคัญคือหนังสือเรื่องบทกลอนขนาดสั้น 100 บท 《曾心小诗一百首》 ผู้วิจัยนำแนวคิด ทฤษฎีการแปลร้อยกรองจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ คือ งานแปลการประพันธ์บทกลอนขนาดสั้นความยาวไม่เกิน 6 บรรทัดของเจิ้งซิน ซึ่งแปลโดย นิรันดร์ นาคสุริยันต์ โดยแปลเป็นกลอนสุภาพทั้งหมด เนื้อหาการแปลจะแบ่งออกเป็น 3 หมวดหมู่ตามการแบ่งในหนังสือที่ปรากฏในงานประพันธ์ต้นฉบับประกอบด้วย

หมวดที่ 1 บทกลอนเกี่ยวกับหลักธรรมและพุทธศาสนา (佛言诗心) จำนวน 8 บท เช่น โพธิ (菩提) องค์พระ (佛) สวดมนต์ (念经) เข้าสู่ความสงบ (入定) ในอารามจีน (在佛寺里) เป็นต้น

หมวดที่ 2 อารมณ์ ความรู้สึกของมนุษย์ (人间情思) จำนวน 43 บท เช่น วัวในจินตภาพ (自画牛) รู้แจ้งเรื่องสงวนถ้อยคำ (省悟) เล่นทราย (玩沙) เหี่ยวเฉา (凋零) โอ่งใบเก่า (老缸) ไม้แก่ (老树) ใบชา (茶叶) สายฝนจากรา (雨如是说) เป็นต้น

หมวดที่ 3 ธรรมชาติ (自然山水) จำนวน 49 บท เช่น วสันต์มาแล้ว (春来了) โอบกอดวสันตฤดู (抱春) หอยขม (田螺) ต้นข้าว (稻) ทิวทัศน์ในกระถางใบเล็ก (盆景) ฟองคลื่น (浪花) นางเงือก (美人鱼) ตัวฉันและตำรา (我与书) เป็นต้น

2. วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาช่องว่างทางการวิจัยและแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัยให้สอดคล้องกัน รวมถึงคำนึงถึงการดำเนินงานตามระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง เพื่อให้งานวิจัยนี้มีระเบียบแบบแผนการวิจัยที่ได้รับการยอมรับและมีมาตรฐาน

2.2 ผู้วิจัยศึกษาเนื้อหาบทกลอนขนาดสั้นทั้ง 100 บทในหนังสือ อ่านและวิเคราะห์ทั้งงานประพันธ์ต้นฉบับภาษาจีนและงานแปลภาษาไทย เพื่อเก็บข้อมูลทวิวิธีการแปลที่ปรากฏในแต่ละบทกลอน

2.3 ผู้วิจัยนำผลการเก็บรวบรวมข้อมูลข้างต้นมาสรุปทวิวิธีการแปลที่พบ โดยออกแบบเป็นตารางสรุปทวิวิธีการแปลของแต่ละบทกลอน โดยออกแบบตามหลักและแนวคิดการแปลงานประพันธ์ประเภทร้อยกรองจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย รวมถึงคำนึงถึงงานแปลที่ศึกษาเป็นกลอนสุภาพรูปแบบเดียวกันทั้งหมด จึงไม่ต้องพิจารณาเรื่องรูปแบบร้อยกรองในงานแปลประกอบ ดังนั้นจึงกำหนดทวิวิธีการแปลที่คาดว่าจะพบเป็น 4 ทวิวิธีหลัก ซึ่งบทแปลหนึ่งบทอาจมีมากกว่า 1 ทวิวิธีก็ได้ ตัวอย่างตารางสรุปทวิวิธีการแปลที่พบในแต่ละบทกลอน ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวอย่างตารางสรุปกลวิธีการแปลที่พบในแต่ละบทกลอน

ลำดับที่	ชื่อบท	กลวิธีการแปลที่พบ				
กลอนและเลขหน้า	เพิ่มคำหรือข้อความ	ลดคำหรือข้อความ	ปรับลำดับคำหรือข้อความ	แปลตรง	อื่น ๆ	

จากตารางที่ 1 ลักษณะและขอบเขตของกลวิธีการแปลที่นำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ เป็นดังนี้

1) การเพิ่มคำหรือข้อความ หมายถึง การเติมคำหรือข้อความไปในงานแปล อันเกิดจากภาษาต้นทางไม่มีคำหรือข้อความนั้น เพื่อให้งานแปลมีความหมายชัดเจนและเหมาะสม ค้นขึ้นกับการสื่อสารของผู้รับสาร ซึ่งลักษณะการเพิ่มคำหรือข้อความในบางกรณีจะใช้เพื่อให้ประโยคสมบูรณ์ ถูกต้องตามหลักภาษาหรือกรณีการแปล บทกลอนจากภาษาจีนที่เป็นบทกลอนขนาดสั้น มีเพียง 2-3 บรรทัด เมื่อต้องแปลเป็นกลอนสุภาพของภาษาไทยจึงจำเป็นต้องเพิ่มข้อความไปให้มีจำนวนวรรคหรือบาทของกลอนสุภาพครบถ้วนตามฉันทลักษณ์

2) การลดคำหรือข้อความ หมายถึง การตัดคำหรือข้อความบางส่วนออก เพื่อลดความฟุ่มเฟือยของคำที่ไม่จำเป็นหรือกล่าวซ้ำซ้อน งานแปลบทกลอนจะมีการลดคำให้จำนวนพยางค์ในแต่ละบาทตรงตามฉันทลักษณ์ รวมถึงลดคำเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทการสื่อสารและวัฒนธรรมของผู้รับสาร เช่น สำนวน คำพังเพยในภาษาจีนเมื่อนำมาแปลเป็นภาษาไทยจำเป็นต้องลดคำให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมการสื่อสารของผู้อ่านชาวไทย เป็นต้น

3) การปรับลำดับคำหรือข้อความ หมายถึง การย้าย สลับหรือเปลี่ยนตำแหน่งของคำหรือข้อความ เพื่อให้เกิดอรรถรสและความงามทางวรรณศิลป์ ทั้งยังต้องคำนึงถึงการสัมผัสเสียงในบทกลอนอีกด้วย

4) การแปลตรง หมายถึง การแปลที่ไม่ปรับเปลี่ยนสิ่งใด ภาษาต้นทางกับภาษาบทแปลมีเนื้อหาตรงกัน

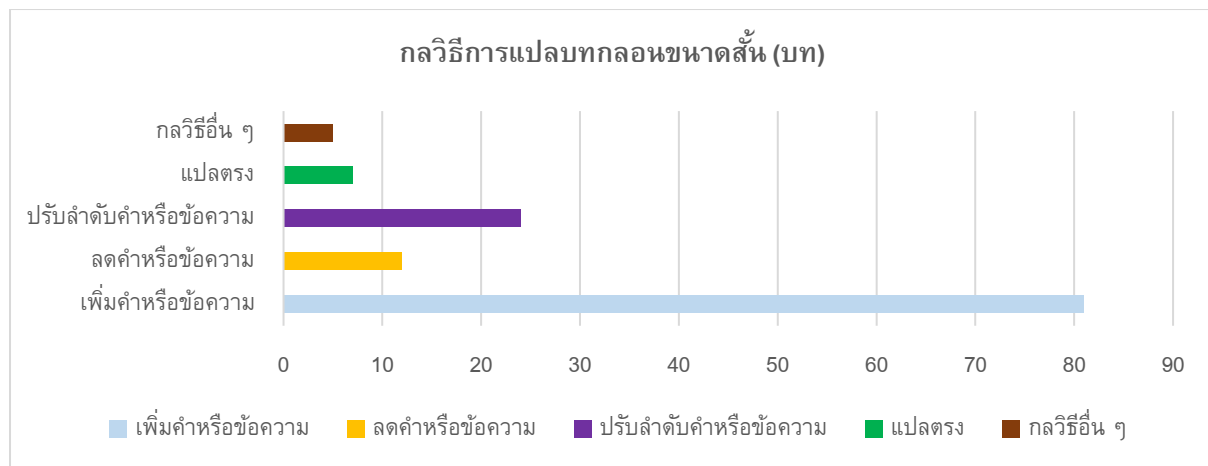
5) การแปลรูปแบบอื่น ๆ หมายถึง วิธีการหลากคำและการกล่าวซ้ำข้อความเดิมในงานแปล เพื่อเพิ่มจินตภาพความรู้สึกและการเน้นย้ำเสียงผ่านภาษาในงานแปล รวมถึงซ้ำข้อความเดิมเพื่อให้จำนวนวรรคในงานแปลครบถ้วนตามฉันทลักษณ์ของกลอนสุภาพ

ทั้งนี้ สาเหตุที่กำหนดกลวิธีการแปลที่พบออกเป็น 5 กลวิธีนี้มาจากหลังทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแล้ว พบว่าแนวคิดของนักวิชาการด้านการแปลได้เสนอว่าการแปลบทกลอนหรือกวีนิพนธ์จากภาษาจีนเป็นภาษาไทยนั้นมักปรากฏกลวิธีการแปลเหล่านี้ โดยต้องรักษาความหมายเดิมของงานต้นฉบับเป็นพื้นฐานของการแปล

4. สรุปผลการศึกษา วิเคราะห์กลวิธีการแปลที่พบและผลที่เกิดกับงานแปล โดยเทียบเคียงความหมายของงานต้นฉบับและความหมายที่ปรากฏในงานแปล แล้วจึงนำไปอภิปรายผลการศึกษา พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยพบว่า จากการรวบรวม วิเคราะห์กลวิธีการแปลบทกลอนภาษาจีนขนาดสั้น 100 บทของเจิ้งซิน ซึ่งแปลเป็นกลอนสุภาพในภาษาไทยโดย นิรันดร์ นาคสุริยันต์ กลวิธีที่ใช้มากที่สุด คือ การเพิ่มคำหรือข้อความ โดยมีมากถึง 81 บทกลอนที่ใช้กลวิธีนี้ อันดับรองลงมา คือ กลวิธีปรับลำดับคำหรือข้อความ จำนวน 24 บทกลอน อันดับถัดมา คือ การลดคำหรือข้อความ จำนวน 12 บทกลอน และกลวิธีที่ใช้ถัดมา คือ การแปลตรง จำนวน 7 บท นอกจากนี้ยังพบว่า มีการใช้กลวิธีอื่น ๆ ได้แก่ การหลากคำหรือการซ้ำข้อความเดิม จำนวน 5 บทกลอน ทั้งนี้ในจำนวน 100 บทกลอนต้นฉบับนั้น มีบทกลอนที่แปลเป็นภาษาไทยจำนวน 28 บทกลอนที่ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลมากกว่า 1 กลวิธี ซึ่งสามารถสรุปออกมาเป็นภาพ เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น ดังนี้



ภาพที่ 1 แสดงกลวิธีการแปลบทกลอนขนาดสั้นจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย

ผลการวิจัยพบข้อสังเกตว่า ในบทกลอนที่ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลเป็นการเพิ่มคำหรือข้อความ เพื่อเพิ่มความชัดเจนและเสริมบรรยากาศในการอ่านบทกลอนให้ไพเราะ มีสัมผัสนอกที่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของกลอนสุภาพ และเพื่อให้มีเนื้อหาครบถ้วนตามลักษณะฉันทลักษณ์ในการประพันธ์กลอนสุภาพในภาษาไทย เนื่องจากงานประพันธ์ต้นฉบับภาษาจีนนั้นเป็นบทกลอนขนาดสั้น ความยาวไม่เกิน 6 บรรทัด ผู้แปลจึงจำเป็นต้องเพิ่มคำหรือข้อความให้สอดคล้องกับกลอนสุภาพ ตัวอย่างบทกลอนที่ 61 露 น้ำค้าง บทกลอนต้นฉบับภาษาจีนมีเพียงบรรทัดเดียว ความว่า 昨夜地球的泪珠 ผู้แปลแปลว่า

“น้ำเอ๋ยน้ำค้าง เจ้าร่ำรังค้ำคามาแต่ไหน
ราตรีก่อนเจ้าร่วงหล่นบนไม้ใบ คือน้ำตาของโลกไซร้ไม่ผิดเอย”

[2] (หน้า 139)

จากตัวอย่างข้างต้น หากแปลตามบทกลอนต้นฉบับจะได้คำแปลเฉพาะส่วนที่ขีดเส้นใต้ แต่ผู้แปลบทกลอนนี้ได้เพิ่มคำหรือข้อความที่สื่อถึงลักษณะของน้ำค้างตามจินตนาการของตนลงไบน้ำค้างมักจะเกาะตามใบไม้ เพื่อให้ผู้อ่านได้รับบรรยากาศในการอ่านและเห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งนับเป็นความสามารถของผู้แปลที่ใช้จินตนาการของตนถ่ายทอดงานแปลร้อยกรองได้อย่างลึกซึ้ง สอดคล้องกับฉันทลักษณ์ของกลอนสุภาพ

การเพิ่มคำในงานแปลบทกลอน เพื่อให้งานแปลมีความหมายชัดเจนมากขึ้นและเพื่ออธิบายคำศัพท์เฉพาะที่ผู้อ่านชาวไทยอาจไม่เข้าใจหรือรู้จัก ซึ่งการเพิ่มคำหรือข้อความในลักษณะนี้ มักพบเห็นได้บ่อยในงานแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย ทั้งการแปลร้อยกรองและร้อยแก้ว ตัวอย่างบทกลอนที่ 43 油条 ปาท่องโก๋ ความว่า

本来软绵绵	<u>ปาท่องโก๋นั้นหรือคือ “อ้วนเถียว”</u>
熬煎后	<u>เดิมทีเดียวเหนียวนิ่มมีสีขาวขาว</u>
赤裸裸	ใส่กระทะทอดน้ำมันอันแฉะวาว
紧紧相抱	จากสีขาวคราวนี้เห็นเป็นสีทอง
不管外界多热闹	จากเหนียวนิ่มแปรเปลี่ยนเป็นร่วนกรอบ
此时 只有他俩	ต่างรักชอบทอดรัดมัดเราสอง
	ไม่สนใจไขว่คว้าหาใดลอง
	มีเราสองประคองกันเท่านั้นเอง

[2] (หน้า 102-103)

ข้อความที่ขีดเส้นใต้คือข้อความที่เพิ่มเข้ามา เพื่อให้ผู้อ่านชาวไทยทราบถึงที่มาและความแตกต่างอาหารประเภท “อู๋จาถั่ว” (油炸饼) และปาท่องโก๋ หรือ “ไปถึงเกา” (白糖糕) ในวัฒนธรรมจีนที่มีลักษณะเป็นขนมโก๋น้ำตาลทรายขาว ผู้วิจัยเห็นว่าผู้แปลมีเจตนาเพิ่มข้อความนั้นเข้าไปโดยมุ่งให้ผู้อ่านมีความรู้ และสามารถแยกแยะได้ว่าผู้แปลนั้นพยายามสื่อถึงขนมชนิดเดียวกัน ทั้ง ๆ ที่ชื่อบทกลอนภาษาจีนกับภาษาไทยจะเป็นอาหารคนละชนิดกัน อีกทั้งยังเห็นถึงความรอบรู้ของผู้แปลและความพยายามในการรักษาความหมายเดิมของบทกลอนภาษาจีนต้นฉบับไว้ให้ตรงตามลักษณะของการแปลที่ดีอีกด้วย

สำหรับกลวิธีการแปลแบบลดคำหรือข้อความลงจะพบได้ใน 2 กรณี คือ 1. ลดคำลง เช่น ลดคำสรรพนามหรือลดคำนามที่มีความหมายในหมวดหมู่เดียวกันลง เพื่อมิให้มีการใช้คำซ้ำซ้อนและฟุ่มเฟือย เนื่องจากในวรรคที่แปลก่อนหน้านี้ได้มีการใช้คำสรรพนามไปแล้ว และ 2. ลดข้อความ เพื่อให้มีจำนวนวรรคตามฉันทลักษณ์ของกลอนสุภาพ ตัวอย่างการลดคำในบทกลอนบทที่ 46 โดยลดคำสรรพนามลง และบทกลอนบทที่ 22 โดยลดการแปลข้อความภาษาจีนเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนและมีการปรับบทแปลใหม่ ดังนี้

บทกลอนบทที่ 46 窗 หน้าต่าง

众人睡了	ปวงประชาได้เวลานิทรแล้ว
我还醒着.....	แต่ตัวฉันตายยังแจ้วไม่หลับไหล
日夜睁大眼睛	ทั้งทิวาและราตรีที่ผ่านไป
因为我不放心这个世界	เบิ่งตาไว้มองใจในโลก

[2] (หน้า 108-109)

บทกลอนบทที่ 22 股票市场 ตลาดหุ้น

一串数字进去	ป้อนตัวเลขเข้าไปในระบบ
买个笑	พลันประสบพบรอยยิ้มที่ริมปาก
一串数字出来	เพียงไม่นานรอยยิ้มก็สิ้นซาก
买个哭	ยิ้มลาจากเป็นร่องให้ใจอาดูร

哭——笑——哭的重叠	บัดเดี๋ยวนี้บัดเดี๋ยวเศร้าเคล้าไป
脸上竟成热带的雨季	น้ำตาไหลอาบหน้าราคาสูญ
	ตั้งหน้าฝนเขตรสมน้ำบริบูรณ์
	น้ำตาพูนใบหน้าอนาคตจาง

[2] (หน้า 60-61)

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังตั้งข้อสังเกตว่า บทกลอนที่ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลตรงแล้ว มักจะไม่มีกลวิธีการแปลอื่นมาใช้ร่วมด้วยหรือมีกลวิธีการแปลอื่น ๆ เช่น การลดคำเข้ามาใช้ร่วมบ้างเล็กน้อย สถานการณ์การเลือกใช้กลวิธีการแปลเช่นนี้มักจะเกิดขึ้นกับงานต้นฉบับที่มีจำนวนบรรทัดตรงกับกลอนสุภาพในภาษาไทยหรือกลอนต้นฉบับมีใจความสมบูรณ์ที่สามารถแปลออกมาได้ตามจำนวนวรรคในกลอนสุภาพพอดี ตัวอย่างบทกลอนบทที่ 8 卧佛 พระไสยาสน์ และบทกลอนบทที่ 20 老树 ไม่แก่ บทกลอนต้นฉบับและงานแปลมีดังนี้

บทกลอนบทที่ 8 卧佛 พระไถยาสน์

是睡，是醒	จะว่าหลับหรือว่าตื่นฝันใจบอก
一种猜不透的睡姿	เดาไม่ออกบอกไม่ได้ไร้เหตุผล
天下太平睡着，心醒着	สังคมมีสันติสุขก็พอทน
天下大乱醒着，心也醒着	หลับตาลงใจลวนตื่นข้างใน
只有在“空境”中	สังคมเปลี่ยนเป็นสันสนอลเวง
睡得千年打鼾	ใจบานแบ่งกายก็ตื่นหลับไม่ไหว
	มีแต่เพียง “ศูนย์ภาพ” เป็นหัวใจ
	ที่หลับได้หลับยาวราวพันปี

[2] (หน้า 32-33)

บทกลอนบทที่ 20 老树 ไม่แก่

只剩下几片黄叶	ใบไม้เหลืองหลงเหลือเพื่อร่วงหล่น
随着秋风飘零	ยามลมสารทพัดวนก็หล่นหาย
望着一抹夕阳	พินิจแสงยามเย็นเป็นประกาย
似乎还有梦	ดูละม้ายคล้ายฝันนั้นจริง

[2] (หน้า 56-57)

นอกจากนี้ยังพบว่า มีการใช้กลวิธีการแปลอื่น ๆ เช่น การหลีกคำและการกล่าวซ้ำข้อความเดิม เพื่อเสริมอรรถรสในการอ่านบทกลอนและประพันธ์เนื้อหาให้มีจำนวนวรรคตามฉันทลักษณ์ของกลอนสุภาพ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้แปลพยายามรักษาความหมายเดิมของบทกลอนภาษาจีนต้นฉบับและรักษาฉันทลักษณ์ไว้ให้ได้มากที่สุด อันเป็นเป้าหมายของการแปลจากภาษาต้นฉบับไปสู่ภาษาปลายทางที่ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย ตัวอย่างบทกลอนบทที่ 28 红头船 สำเภหัวแดงที่แสดงกลวิธีการกล่าวซ้ำข้อความ และมีการเพิ่มคำหรือข้อความที่มีความหมายในเรื่องเดียวกันลงไป และบทกลอนบทที่ 30 雨如是说 สายฝนจันทรรจาที่แสดงกลวิธีการหลีกคำ บทกลอนต้นฉบับและงานแปลมีดังนี้

บทกลอนบทที่ 28 红头船 สำเภหัวแดง

漂洋过海南来	<u>สำเภน้อยลอยล่องท่องแดนใต้</u>
太沉重了	ข้ามทะเลน้อยใหญ่ไปถึงที่
载的都是骷髅	บรรทุกเพียบสินค้ายบรรดามี
	โครงกระดูกมีชีวิทั้งสิ้นเอย
终于	<u>สำเภน้อยลอยล่องท่องแดนใต้</u>
在历史的长河中	เคลื่อนคล้อยไปไม่หยุดไม่อยู่เฉย
	ดูเนิ่นนานผ่านวันเดือนเหมือนไม่เคย
——搁浅	ที่สุดเลยเกยตื้นผืนแผ่นดิน

[2] (หน้า 72-73)

บทกลอนบทที่ 30 雨如是说 สายฝนจ่านรรจา
雨下着 หยาดพิรุณโปรยปรายเป็นสายทิพย์
风说: ลมกระซิบจะพัดหอบไปขอบฟ้า
我把你带到天边 สายฝนไม่รับคำไม่นำพา
บ้านของฉันพื้นพสุธามาแต่เดิม
雨说:
不行
我的归宿——土地

[2] (หน้า 76-77)

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยนี้พบว่า กลวิธีการแปลบทกลอนขนาดสั้นจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยในจำนวน 100 บทนั้น กลวิธีที่พบบ่อยที่สุด คือ การเพิ่มคำหรือข้อความ เพื่อให้บทกลอนที่แปลมีความหมายชัดเจน ขยายคำหรือข้อความให้เกิดอรรถรสในการอ่านและให้สอดคล้องกับลักษณะของฉันทลักษณ์ของกลอนสุภาพ และเพิ่มเพื่อขยายคำศัพท์เฉพาะที่มีความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมจีนกับวัฒนธรรมของผู้อ่านชาวไทย อันดับรองลงมา คือ กลวิธีการปรับลำดับคำหรือข้อความ เพื่อสื่อให้ภาพที่ผู้แปลจินตนาการหรือแปลออกมาชัดเจน โดดเด่นมากยิ่งขึ้น กลวิธีที่ใช้ถัดมาคือการลดคำหรือข้อความ เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำที่ซ้ำซ้อนและฟุ่มเฟือย นอกจากนี้ยังพบว่า มีการใช้กลวิธีการแปลแบบหลากคำและซ้ำคำหรือข้อความสำคัญ เพื่อให้บทกลอนที่แปลไพเราะและมีจำนวนวรรคครบถ้วนตามฉันทลักษณ์ของกลอนสุภาพ

หลังจากที่ได้สรุปกลวิธีการแปลที่พบในงานแปลนี้แล้ว ได้วิเคราะห์และสรุปปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลเหล่านั้น ประกอบด้วยปัจจัยหลัก 3 ประการ ประกอบด้วย

1. ปัจจัยจากงานบทกลอนขนาดสั้นและความยาวไม่สม่ำเสมอของงานต้นฉบับ เนื่องด้วยบทกลอนขนาดสั้นของเจิงซินมีความยาวไม่เกิน 6 บรรทัด และแต่ละบทกลอนมีรูปแบบการประพันธ์แตกต่างกันไป ย่อมส่งผลให้ผู้แปลจำเป็นต้องอาศัยความสามารถของตนเองเลือกกลวิธีการแปลให้เหมาะสม ตลอดจนต้องถ่ายทอดงานแปลให้มีเนื้อหาที่สื่อถึงความหมายของงานต้นฉบับได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน หนีจินหัว [2] กล่าวว่า “รูปแบบพิเศษที่สุดของบทกวีขนาดสั้นของเจิงซินก็คือถ้อยคำที่เต็มไปด้วยความหมาย มีแนวคิดและหลักปรัชญาลึกซึ้งบนรากฐานของภาษาที่เรียบง่าย” และกล่าวเสริมว่า “มีภาพวาดในบทกวี” ดังนั้นด้วยถ้อยคำที่สั้น แต่แฝงความหมายที่ลึกซึ้งของงานต้นฉบับ จึงยิ่งทำให้ผู้แปลต้องวิเคราะห์ ตีความความหมายของงานต้นฉบับให้แตกฉานเสียก่อน แล้วจึงค่อย ๆ สรรหาคำและเรียบเรียงคำแปลออกมาเป็นกลอนสุภาพในภาษาไทย ดังนั้นกลวิธีการเพิ่มคำหรือข้อความจึงนำมาใช้ในงานแปลนี้มากที่สุด ผู้อ่านย่อมสัมผัสได้ว่าบทกลอนที่ต้นกำลังอ่านอยู่นี้มีเนื้อหาที่แต่งเพิ่มขึ้นจากงานต้นฉบับ ตัวอย่างบทกลอนที่ 23 复原ไปตามเดิม

雾蒙蒙	หมอกมัวมัวเมฆกระพือสะบัดโบก
云飘飘	ฟุ้งว่อนครึ่นฝนกระโชกเสียงสนั่น
雷隆隆	เมื่อเมฆหมอกลมฝนผ่านพันพัวพัน
雨潇潇	ท้องฟ้านั้นคงสีครามไปตามเดิม
过后	
依然是蓝天	

[2] (หน้า 62-63)

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นว่ากลวิธีการแปลบทกลอนขนาดสั้นจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย ในรูปแบบกลอนสุภาพนั้น ผู้แปลยังจำเป็นต้องรักษาความหมายเดิมของบทกลอนต้นฉบับไว้ ซึ่งนับว่าเป็นพื้นฐานของการแปล แต่ในขณะเดียวกัน ผู้แปลต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์การดัดแปลง เพิ่มหรือลดคำในงานแปลของตน สอดคล้องกับแนวคิดการแปลของกนกพร นุ่มทอง และศิริวรรณ ลิขิตเจริญธรรม [4] (หน้า 136-137) ที่ระบุว่าผู้แปลควรรักษาสำนวนหรือโวหารภาพพจน์ไว้ เพราะเป็นการดีที่สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมให้ผู้อื่นได้รับรู้ แต่หากไม่สามารถรักษาสำนวนหรือโวหารภาพพจน์ไว้ได้ ให้รักษาความหมายโดยปรับสำนวนที่มุ่งเน้นความเข้าใจของผู้รับสารเป็นหลัก และสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีการแปลกวีนิพนธ์ของศศรัักษ์ เพชรเชิดชู [5] ที่เน้นย้ำว่าผู้แปลต้องสื่อความหมายของภาษาต้นฉบับและถ่ายทอดให้ผู้รับสารฉบับแปลรู้สึกว่าร้อยกรองที่งดงามเหมือนที่ผู้รับสารต้นฉบับได้รับให้ได้ ผู้แปลจำเป็นต้องแปลให้ได้อารมณ์ ความรู้สึกและรักษาค้นหลักกวี เพื่อให้มีให้เสียดสบทกวี (หน้า 85)

2. ปัจจัยจากผู้แปล การที่นิรันดร์ นาคสุริยันต์เลือกใช้รูปแบบการแปลร้อยกรองเป็นกลอนสุภาพทั้งหมด เพื่อรักษาความเป็นเอกภาพของงานแปลและรักษาความหมายโดยรวมของงานต้นฉบับไว้ให้มากที่สุด โดยก่อนลงมือแปล ผู้แปลย่อมต้องอ่านและวิเคราะห์งานต้นฉบับเสียก่อน แล้วจึงตัดสินใจว่าจะใช้รูปแบบร้อยกรองแบบใดในงานแปลของตน กลอนสุภาพยังเป็นรูปแบบการประพันธ์ร้อยกรองที่ผู้อ่านชาวไทยนิยมและคุ้นเคย สามารถใช้ในการเก็บความหมายของงานต้นฉบับได้อย่างครบถ้วน อนึ่ง การแปลงานประเภทร้อยกรอง ผู้แปลจำเป็นต้องอาศัยทั้ง “ศาสตร์” และ “ศิลป์” ในการถ่ายทอดความหมายของงานต้นฉบับและสร้างอารมณ์ในการอ่านให้ผู้อ่านงานแปลของตนสามารถเข้าถึงได้ทั้งความหมายและความงามทางภาษา เช่นแนวคิดของ ศศรัักษ์ เพชรเชิดชู [5] ที่กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการแปลงานประเภทร้อยกรองไว้ว่าการแปลไม่ใช่การถ่ายทอดภาษาเท่านั้น แต่เป็นการนำความหมายจากงานต้นฉบับออกมาให้ครบถ้วน แล้วจึงนำไปถ่ายทอดเป็นภาษาที่ต้องการให้เที่ยงตรงและสื่อความหมายทั้งความหมายตรงและความหมายแฝงได้สมบูรณ์ตรงตามวัตถุประสงค์เดิมของงานต้นฉบับมากที่สุด การแปลวรรณกรรมร้อยกรองถือว่าเป็นทั้งงานศาสตร์และงานศิลป์ที่ผู้แปลต้องสื่อความหมายของภาษาต้นฉบับและถ่ายทอดให้ผู้รับสารฉบับแปลรู้สึกว่าร้อยกรองนั้น มีความงดงามและแนวคิดการแปลงานร้อยกรองในงานวิจัยของจรัสศรี จิรภาส [20] กล่าวว่าผู้แปลนอกจากต้องยึดหลัก “3 ตรง” ประกอบด้วย 1. ชื่อสัถย์ต่อต้นฉบับ 2. เที่ยงตรง ภาษาที่แปลมีความแม่นยำ ถูกต้อง และ 3. ตรงใจ ตอบสนองจุดหมายและความปรารถนาของผู้อ่านเป็นพื้นฐานแล้ว การแปลภาษาค้นหลักกวียังมีกระบวนการเหนือชั้นการแปลภาษาร้อยแก้วทั่วไปคือ นอกจากต้องรักษา “อรรถ” ที่เป็นแก่นแท้ของเนื้อหา ยังต้องรังสรรค์ถ้อยคำอันก่อให้เกิด “รส” ทางวรรณคดีไว้ด้วย ตัวอย่างงานแปลบทกลอนที่ 63 问花 วอนถามบุปผา ทำให้ผู้อ่านเห็นว่าหากผู้แปลปรับรูปแบบการแปลเป็นร้อยกรองรูปแบบอื่นหรือพยายามรักษาสัมผัสของงานภาษาต้นฉบับเพียงอย่างเดียว ย่อมทำให้ไม่สามารถรักษาเอกภาพของงานแปลไว้ได้ อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงกลวิธีการเพิ่มคำหรือข้อความเข้าไปให้ความหมายนานแปลชัดเจนมากขึ้น

人人爱你的秘密：	ใครใครก็รักเจ้าเหล่าบุปผา
丽质+芬芳？	ใครสดับความลับว่าเป็นใจ
——摇头	เพราะความสวยร้ายกลืนหรือเช่นไร
	เหมือนไม่ใช่สายหน้ามิซ้ำเลย
丽质+芬芳+无语	ดอกไม้งามแลกลืนหอมย่อมคู่กัน
——点头	แต่เคล็ดลับสำคัญคือเจียบเฉย
	ไม่เอ่ยเอื่อนวามาเปรียบเปรย
	พยับหน้าใช่เลยมิเอ่ยคำ

[2] (หน้า 142-143)

3. ปัจจัยด้านการตีพิมพ์เผยแพร่ จุดมุ่งหมายของหนังสือบทกลอนขนาดสั้น 100 บท เพื่อรวบรวมและเผยแพร่ ผลงานการประพันธ์บทกลอนขนาดสั้นของเจิงชิน ดังนั้นรูปแบบการแปลย่อมต้องสัมพันธ์กับรูปแบบบทกลอนต้นฉบับ รูปแบบการแปลงานประพันธ์ประเภทร้อยกรองจึงจำเป็นต้องมีการเพิ่ม ลด ปรับลำดับคำและหลักคำ เพื่อให้บทกลอน ที่แปลเป็นภาษาปลายทางยังคงมีอรรถรสและวรรณศิลป์ทางภาษาที่งดงาม ไพเราะ สอดคล้องกับผู้อ่านกลุ่มเป้าหมาย อีกทั้งหนังสือเล่มนี้ได้คัดสรรบทกลอนที่มีเนื้อหาไม่ยาว งานแปลย่อมต้องสั้น กระชับและได้ใจความเช่นเดียวกับงาน ต้นฉบับ นอกจากนี้รูปแบบการจัดพิมพ์ที่นำบทกลอนภาษาจีนแต่ละบทกับบทกลอนภาษาไทยที่แปลไว้มารวมพิมพ์คู่กัน คนละหน้ากระดาษนั้น ทำให้งานแปลถูกจำกัดความยาวไม่ให้เกิน 1 หน้ากระดาษด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุนี้ผู้แปลจึงต้อง รักษาความยาวของงานแปลและพยายามรักษาใจความสำคัญของบทกลอนให้ตรงตามงานต้นฉบับให้มากที่สุดซึ่งเป็น คุณลักษณะของนักแปลที่ดี และยังแสดงถึงความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการแปลของผู้แปลอีกด้วย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัยนี้คือการวิเคราะห์กลวิธีการแปลงานประพันธ์ร้อยกรองขนาดสั้น จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย ซึ่งในปัจจุบันยังพบงานวิจัยในลักษณะนี้จำนวนน้อย งานวิจัยนี้จึงช่วยลดช่องว่าง ทางการศึกษาในวงวิชาการด้านการแปล ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าการแปลบทกลอนบทหนึ่งสามารถเลือกใช้กลวิธี การแปลได้หลากหลาย ขึ้นอยู่กับเนื้อหาของงานต้นฉบับและความชำนาญด้านการแปลเพื่อพยายามถ่ายทอดใจความ สำคัญของบทกลอนต้นฉบับและรักษาอรรถรสของงานแปลไว้ สิ่งที่ผู้วิจัยพบประการสำคัญคือกลวิธีการแปลบทกลอน ภาษาจีนเป็นภาษาไทยมักนิยมการเพิ่มคำหรือข้อความเข้าไป เนื่องจากฉันทลักษณ์ของกลอนภาษาจีนปัจจุบันมี รูปแบบที่ไม่เคร่งครัดนัก เห็นได้ชัดจากรูปแบบการประพันธ์ของเจิงชิน แต่แฝงนัยด้วยความหมายที่ลึกซึ้ง สอดแทรกความรู้ทั้งปรัชญา วัฒนธรรมประเพณี ค่านิยมอันยาวนานของชาวจีน ดังนั้นผู้แปลชาวไทยจำเป็นต้องมี ความรอบรู้ในการแสวงหาคำหรือข้อความมาประพันธ์เพิ่มเติมให้งานแปลของตนมีทั้งรสความงามด้านวรรณศิลป์ ทางภาษาและสื่อความหมายได้ตรงตามบทกลอนต้นฉบับ

จากคำถามการวิจัยว่าปัญหาสำคัญของการวิจัยนี้คือกลวิธีการแปลบทกลอนหรืองานประพันธ์ประเภท ร้อยกรองที่ใช้ในหนังสือเล่มนี้ใช้กลวิธีใดนั้น ผลการวิจัยได้ตอบปัญหาการวิจัยนี้ โดยพบว่ากลวิธีที่ใช้มากที่สุด คือ การ เพิ่มคำหรือข้อความ อันดับรองลงมา คือ กลวิธีปรับลำดับคำหรือข้อความ ถัดมาคือการลดคำหรือข้อความ การแปลตรง และกลวิธีอื่น ๆ จุดประสงค์ของผู้แปลเพื่อถ่ายทอดความหมายที่แท้จริงของบทกลอนผ่านความงามทางภาษาในงาน แปลของตนมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

นักวิชาการ นักแปล ผู้สนใจ รวมถึงอาจารย์ นักศึกษาที่กำลังศึกษาการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทยและสนใจ แนวทางการแปลงานประพันธ์ร้อยกรองสามารถนำผลการวิจัย ตลอดจนแนวทางการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ กับงานวิจัย การศึกษาค้นคว้าอิสระหรืองานแปลของตนได้ โดยนำกลวิธีการแปลของผู้เชี่ยวชาญไปศึกษาก่อน แล้วจึงนำเทคนิคการเพิ่มคำ ลดคำหรือข้อความ การปรับคำหรือข้อความให้เหมาะสมกับบริบทของงานแปลหรือหัวข้อ การศึกษาที่ศึกษา อีกทั้งยังสามารถนำกลวิธีการแปลของงานวิจัยนี้ไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาการแปล ในหลักสูตรระดับอุดมศึกษาได้ ซึ่งนับว่าเป็นการนำผลงานประพันธ์อันทรงคุณค่าทั้งบทกลอนภาษาจีนของเจิงชิน และผลงานแปลของคุณนิรันดร์ นาคสุริยันต์ ผู้เชี่ยวชาญด้านจีนศึกษาที่สามารถถ่ายทอดผลงานแปลได้อย่างงดงาม ทั้งด้านวรรณศิลป์และการรักษาความหมายของงานต้นฉบับไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะด้านการแปล ของตนเองได้ นับว่าเป็นการศึกษาวรรณกรรมชิ้นเอก ทรงคุณค่าในศาสตร์และศิลป์ของการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย ในสังคมไทย

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้วิจัยและนักวิชาการด้านการศึกษางานแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทยสามารถนำแนวทางกรอบแนวคิดการวิจัยของงานนี้ไปประยุกต์กับผลงานวิจัยของตนเองได้
2. ผู้วิจัยสามารถศึกษาผลงานอื่น ๆ ของเจิ้งซินในมิติอื่น อาทิ การวิเคราะห์ตีความแนวคิดผ่านงานประพันธ์ต่าง ๆ การแปลผลงานของเจิ้งซิน ภาพสะท้อนสังคมไทยและสังคมจีนในงานประพันธ์ ซึ่งผู้วิจัยจะได้รับความรู้ความกระจ่างทางวรรณศิลป์ วรรณศาสตร์และศิลป์ของนักประพันธ์สมัยปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- [1] ชิตหทัย ปุยะติ. (2554). พัฒนาการและลักษณะเด่นของวรรณกรรมจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 7(2), 72-91.
- [2] หนี่จินหัว. (2556). *บทกลอนขนาดสั้น 100 บท 《曾心小诗一百首》*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยประเทศจีน.
- [3] สัญฉวี สายบัว. (2560). *หลักการแปล (พิมพ์ครั้งที่ 9)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [4] กนกพร นุ่มทอง, และศิริวรรณ ลิขิตเจริญธรรม. (2562). หลักและข้อควรระวังในการแปลจีน-ไทย ไทย-จีน. *วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 12(2), 105-151.
- [5] ศศรัักษ์ เพชรเชิดชู. (2555). *การแปลจีนไทยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [6] Fan, Y. (2011). *Thai to chinese translation skills textbook 实用泰汉翻译教程*. Guangzhou: Guangdong World Books Publishing Company.
- [7] รัชกฤช วงษ์วิลาศ. (2566). คนจีนโพ้นทะเลกับอัตลักษณ์ชายขอบในกวีนิพนธ์ขนาดสั้นของเจิ้งซิน. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 23(2), 342-371.
- [8] นพินกานต์ แสงอนันต์. (2552). *การศึกษาวรรณกรรมเรื่องสั้นของเจิ้งซิน 《曾心微型小说研究》* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- [9] Lu, Y. (2563). *การศึกษาจินตภาพทางบทกลอนของเจิ้งซิน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- [10] ภัทรธิดา โลหะวิจิตรานนท์. (2552). *ศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเรื่องสั้นของซือหม่ากวงและเจิ้งซิน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- [11] สุราษ ไชยศิริกุล. (2554). *ศึกษาบทกวีนิพนธ์ขนาดสั้นของเจิ้งซิน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- [12] ศิริวรรณ เจริญธรรมรักษา. (2555). *การศึกษาเรื่องสั้นขนาดสั้นเชิงสัจนิยมของเจิ้งซิน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- [13] วันวิสาข์ มังกรไพบูลย์. (2554). *การศึกษาภาพลักษณ์ผู้สูงอายุในเรื่องสั้นขนาดสั้นและร้อยแก้วของเจิ้งซิน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- [14] พิณทิพย์ จิงจำเริญกิจ. (2552). *ภาพลักษณ์ของสตรีภายใต้ความหลากหลายและวัฒนธรรมที่กลมกลืนในบทประพันธ์ของเจิ้งซิน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- [15] Long, B. (2014). *พินิจนวนิยายขนาดสั้นของเจิ้งซิน 1 《曾心微型小说赏析 (上)》*. *Masterpieces Review*, 22(4), 52-54.

- [16] Liu, J., Yan, X., and Xian, L. (2021). อภิปรายภาพลักษณ์ความผสมผสานเป็นหนึ่งในแนวทางวัฒนธรรมและการสร้างสรรค์งานประพันธ์ของเจิ้งซิน 《论曾心创作与文化身份的“和谐共生”》. *Review of World Chinese Literature*, 8(1), 252-258.
- [17] Qin, H. (2010). วิเคราะห์การสร้างสรรค์นวนิยายขนาดสั้นของเจิ้งซิน 《谈曾心的微型小说创作》. *Forum For Chinese Literature of the World*, 20(1), 40-42.
- [18] Ling, D. (2017). วิเคราะห์วินิพนธ์หกบรรทัดของเจิ้งซิน 《浅析泰国曾心的六行小时》. *Hongdou*, 45(4), 104-405.
- [19] มาลี วรลัคนากุล. (2560). การศึกษากลวิธีการแปลวรรณกรรมนวนิยายกำลังภายในฉบับแปลภาษาไทย เรื่อง กระบี่ใจพิสุทธิ์จากต้นฉบับภาษาจีนเรื่องเหลียนเฉิงเจวี่ (连城诀). *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 13(2), 79-104.
- [20] จรัสศรี จิรภาส. (2564). ยง อิงคเวทย์ บรรณกรผู้บุกเบิกงานแปลวินิพนธ์จีนโบราณ ผลงานและอัตลักษณ์. *วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 43(2), 239-263.
- [21] ประเทืองพร วิรัชโกตี. (2565). กลวิธีการแปลวรรณคดีจีนอีโรติกเรื่อง จินผิงเหมย์ เป็นภาษาไทย โดยเนียนและสด คุรมะโรหิต. *มนุษยศาสตร์สาร*, 23(3), 8-33.